

<sida1>

Pajala den 7 September 1860.

Högtärade Broder!

Ärade och kärkomna Skrifvelsen af den 14de Augusti har jag haft nöjet emottaga den 5te September, och skyndar jag nu, att därför afbördä min förbind[-]ligaste tacksägelse [=tacksägelse].

Jag fruktade, att M.H.B. skulle vid genom[-]läsandet af Dårhus[-]hjonet Uptäc[-]ka en Mot christendomens Anda stridan[-]de ide, eller logiska inconsequenser i denna Ides utförande, eller sattser stridande emot de symboliska böckerna, men då M.H.B. vid genomläsningen endast kunnat Uptäcka skriffel, en opassande titel, och djefvulens Namn Allt för ofta användt, så får jag nu till min ursäkt anföra

1mo Att Titeln "Dårhushjonet" kan förändras till hvad som häldst, om Titeln kan, enligt M.H.B. förmenande kan åstadkomma så Mycket att mången Läsare endast för Titeln skull skulle blifva Narrad, att utlägga penning[-]gar, för en bok, som han på det högsta ogillar, kanske Upretad offerar åt lågorna. Måne icke titeln: "Du äst rasande Paulus, och Mycken läsning hafver gjort dig galen." Kunde <sida2> ställas i stället, alldenstund de flesta lärda och olärda i Norrland påstå, att Läsarena blifvit rubbade till sina sinnen genom läsning af Luthers skrifter. Vallin Medan han var Pastor primarius i Stockholm ville förpassa Några väckta quinnor till Dårhuset, Men Magister Fineman frällste dem derifrån, derigenom, att han löste deras tvifvel och de kommo till Tron. Det var samme Fineman som vågade säga åt Kronprinsen eller nu[-]varande Konung Carl den XV. Eders Kungl. Höghet kan icke förstå Jac. Böhmes skrifter, innan E.K.H. blir omvänd och pånytt[-]född. Jag blef bekant med Fineman 1858 Men jag kan icke gilla hans lära om Jungfru Maria och äktenskapet.

2do. Hvad djefvulen angår, som förekommer så ofta i Dårhushjonet, så är det väl bekant att icke Allenast Rationalisterna utan äfven de flesta prester nu för tiden tvifla med Martensen huruvida en personlig djefvul verkligen finnes till. Men Luther, som hade så mycket att beställa med djefvulen, kunde Alldeles icke gifva den hedersmannen Något vackrare Namn. Om de öknamn han fått, äro begagnade af Luther, faständ den Civiliserade verlden, som åberopar nästan i hvart annat ord, icke allenast en djefvul och Satan utan "sju tunnor tusan", och ber honom anamma sig, finner det stötande, att han i skriften kallas för djefvul och Satan den gamle ormen den stora draken, frestaren Mandråparen m.m. så begriper sig icke, hvad det kunde <sida3> hafva för verkan på Dårhushjonets Läsare, om man i stället för öknamnen som utmärka lucifers moraliska karaktär gifve honom ett fagert namn t.e "ljusets budbärare", den stora Verldsanden.

3^{tio} Jag har Många separatister i min Försam[-]ling, som verkligen hålla hemliga sammankomster; men icke under sken af gudaktighets[-]jöfningar, utan de samlas för att spela kort, och syna sina kläder, om de äro efter Modet. I motsatts mot dem har jag ansett sammankomster, som

ske för Gudak[-]tighets öfningar, vara vida Upbyggligare; men att Separatismen blifvit för dem en hufvud[-]sak, har jag icke kunnat gilla, ehuru jag är öfvertygad derom, att äfven ibland dem finnes alfvarligt Menande själar, lika som jag är öfvertygad derom, att ibland de Läsare, som hålla sina sammankomster utan att separera sig från Stats Kyrkan finnas lika alfvarligt Menande. Jag har talt med hufvudmännen för båda partierna i Luleå, Piteå, Råneå och Kalix socknar; och Jag har funnit dem hafva samma erfarenheter i Nådens ordning. Endast i den punkten om separation, kunna de icke samsas. Endast det påstår jag, att Presterna sjelfva Äro förnämsta skulden till separatismen.

4to Med Min H. Broders tillåtelse tänker jag skicka den andra delen af Dårhushjonet till genom läsning så snart jag får igen den första <side4>

5to Schartaus och Bergqvists Arbeten <arbeten> har jag ty[-]värr icke sett, emedan jag den tiden då de utkommit icke brydt mig om stort annat än botanik, Månn tro om dessa böcker nu mera finnas i Bokhandeln?

6to. Den Wieselgrenska "svafvel[-]litteraturen" tatlades en tid Mycket strängt af Aftonbladet, då Hjerta och Presten Almqvist sut[+t]o i styret. Nu talas ingenting om denna svafvel litteratur[.] Endast en och annan "Wieselgrenare" hörde jag Nämnas på Ångfartygen 1858. Monne Alltså svafvel[-]litteraturen hafva försvunnit?

7mo För att befrämja vackelserna [=väckelserna] på Torneå Elf samt i Torneå Lappmark har jag Upoffrat Mycket: Och Elfva än[-]nu lefvande barn hafva också medtagit Mycket, äfvensom Jag för en horas skull (se ropande rösten) som väl bekände sin blodskam i Några personers Närvaro, men det kunde dock icke lagligen bevisas fått betala 300 Rdr i förlikning: så att Jag knappt kunnat hålla mig skuldfri. Och således ingen råd, att sjelf vara förläggare för Dårhushjonet.

Framhärda Min Högt ärade Broders ringa Medarbetare i Vingården.

L. L. Læstadius